

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	24 korona.
Fél évre	12 korona.
Negyed évre	6 korona.
Egy óra	2 korona.
Egyes szám ára	8 fillér.
Vidéken	10 fillér.

Megjelenik mindennap hétfőn és o ünnep után való napon is. o

NAPLÓ

POLITIKAI NAPILAP.

KOLOZSVAR,
1905. január 25., szerda

HIRDETÉSI DIJAK:

Nyiltér sora: 50 fillér. — Üzleti hirdetések megállapodás szerint. — Apró hirdetések: Egy szó 4 fill., vastagabb betűvel 8 fillér.

A szerkesztőség és kiadóhivatal Jókai-utca 15. szám alatt van. — Kéziratokat o nem ad vissza a szerkesztőség. o

TELEFON-SZAM: Szerkesztőség: 379.
Kiadóhivatal: 379.

A kolozsvári szabadelvűpárt szives figyelmébe.

— jan. 24.

Bizonyos, hogy az elkeresztelési rendelet nyomán támadt (egyházpolitikai) konfliktusnak Szapáry Gyula gróf igen szabadelvű reformtervvel akart véget vetni. Csodálatos, ha ma visszapillantunk az eseményekre, azt látjuk, hogy Apponyi Albert gróf volt akkor az, a ki még messzebb menő szabadelvű alapon kívánta az egyház és állam viszonyát rendezni, míg Szilágyi Dezső a minisztertanácsban oly megoldási tervet vitt keresztül, mely Szapáry eredeti tervének szabadelvűségének alul maradt. De a kedélyek már akkor izgalomban voltak. A közvélemény a reformot radikális irányban óhajtotta s maga Szilágyi Dezső is később a teljesen szabadelvű megoldás „előharcosa lett.”

Ezt az idézetet az uralkodó párt legjobban szerkesztettnek mondott ujságjából vettük át. Hirtelenében nem is tudjuk, hogy vajjon őszinteségnek avagy cinizmusnak minősítsük az abban foglalt beösmérést.

Bizonyos ebből a beösmérésekből annyi:

a) hogy az egyházpolitikai konfliktus megoldására nézve Szapáry által tervbe vett módoszat szabadelvű volt;

b) hogy Apponyi Albert a szabadelvűségben még messzebb ment és

c) hogy az ugynevezett szabadelvűpárt e kérdésben csak a közvélemény nyomásának engedve foglalta el a radikális álláspontot.

Mély köszönettel honoráljuk ezek beösmérését.

Emlékeztetünk arra, hogy az egyházpolitikai harcok későbbi stádiumában ugy Szapáry, mint Apponyi fenntartották eredeti álláspontjukat. Azt az álláspontot, melyről nem mi mondjuk, de egy kormánypárti organum mondja, hogy szabadelvű volt.

Apponyira nézve (mert a dolog ma már csak az ő szempontjából bir aktuális jelentőséggel) feltétlenül megállapítható tehát, hogy álláspontja, melyet kezdettől végig minden kapkodás nélkül képviselt, nem volt ellentétben a liberális álláspontjával.

Es ennek dacára hányszor, de hányszor kiabálták ki Ap-

ponyi a kormánypárti oldalon „klerikálisnak, ultramontánnak, reakciónáriusnak!” Ha bizonyítékot kértünk e vádra: mindig egyházpolitikai magatartására utaltak. Arra az álláspontra, melyről im a leghithűbb liberális lap konstatálja, hogy szabadelvű volt.

Es ma a koalíció ellen is azt hozzák fel, hogy veszedelemmel fenyegeti a szabadelvűséget, miután Apponyi is benne van.

Ismételten hangsúlyozzuk e helyen, a mit egyik előző cikkünkben állítottunk, hogy t. i. névsorral igazolható, miszerint a szabadelvű egyházpolitikai reformok ellenzői körül többen vannak ma a koalíciók körül, mint a koalícióban. Tudjuk mi azt nagyon jól, hogy voltak Apponyi körül bizonyos elemek, melyek az ő klerikális és még inkább feudális törekvések exponensét látták valaha Apponyiban. De épen az az érdekes, hogy ezek az elemek rendre mind csalódtak Apponyiban. Csalódtak és elhagyták őt. S ma benn vannak a kormánypártban. Szolgálhatunk nevekkel is. Ott van Blaskovich Ferenc, Semsey Boldizsár, Szentiványi Árpád, Zselénszky Róbert gróf és még számosan. Nem érdektelen, hogy ezek az egyáltalán nem szabadelvű urak ma Tisza István körül találják meg a helyüket.

Ennél érdekesebb azonban az idézett ujság beösmérésében az a kijelentés, hogy a szabadelvűpárt a közvélemény nyomása alatt határozta el magát az egyházpolitikai kérdés radikális megoldására.

Tehát engedett a közvélemény nyomásának.

Hát a katonai kérdésben mért nem tette ezt?!

Mert azt hisszük, hogy a közvéleménynek ebben a kérdésben való állásfoglalása szintén nyilvánvaló volt.

Ki ne emlékeznék az 1903-ban történetekre. Altalános volt a hadsereg nemzetibbételére irányuló követelés. Az ország törvényhatóságainak tulyomó része, köztük Kolozsvár is, egyhangulag hozott határozattal foglaltak állást a magyar vezényszó mellett. Küldöttség küldöttség után ment az ország-ház elé ezzel a követeléssel.

Es vezényszerepet vittek e mozgalomban a kecskeméti és debreceni szabadelvű pártok.

Ennél impozánsabb megnyilatkozása a közvéleménynek a boszniai okkupáció óta nem volt tapasztalható.

Es a szabadelvűpárt, a mely az egyházpolitikában saját beösmérése szerint engedett a közvélemény nyomásának — a katonai kérdésben elzárkózott annak sokkal lelkesebb és nyilvánvalóbb megnyilvánulása elől. Tette ezt szolgáltságából az udvarirandiránt, melybenteremtőjét és fenntartóját tiszteli. Es tette egy par excellence nemzeti kérdésben, melyben a közvélemény nem radikális megoldást követelt, csak a törvénytelen állapot helyett törvényes állapotot kívánt.

Nős hát a közvélemény álláspontjának ez az ignorálása, különösen szembeállítva az egyházpolitikai kérdésben tanúsított magatartásával igen jellemző ennek a pártnak „nemzeti” mivoltára.

Most, a nagy alkotmányos küzdelem előestéjén kár volna ezt elfeledni. Nyilvánvaló szegény volna ez Kolozsvár polgáraitól, — kiket a törvényhatóságnak e kérdésben egyhangu határozattal kifejezett álláspontja egyenesen kötelez a szabadelvűpárt elleni szavazásra.

Hisz ahhoz az 1903. szeptemberében meghozott törvényhatósági határozathoz hozzá van kötve Kolozsvár polgáregytemének politikai komolysága, hazafiui becsülete.

Es nagyon különös színben tűnik fel, hogy a szabadelvű párt ugynevezett helyi vezérférfiai olyan vad fanatizmussal exponálják magukat az osztrák-magyar jelölt urak érdekében. Hisz az 1903. szeptemberi törvényhatósági határozat őket is angazsálja. Ők is hozzájárultak ahhoz és részt vettek annak meghozatalában. E sorok írója egyenesen figyelmeztette is néhányukat annak idején elfoglalt álláspontjuk konzekvenciáira.

Es Haller Károly ur, meg Szamosi ur és még többen e figyelmeztetés után is hozzájárultak a határozathoz, mely a hadseregben magyar jelvényt és magyar vezényszót követelt. Ezt a követelést a szabadelvű párt nyiltan megtagadta, félre-

dobta, elárulta. Micsoda arccal és micsoda lelkiismerettel szolgálhatják tehát azt a pártot, a melyről nem mi mondjuk, de annak lapja mondja, hogy egy más, kisebb jelentőségű kérdésben engedett a közvélemény nyomásának, ebben az általánosan nagy fontosságúnak ismert kérdésben pedig leköpte a közvéleményt.

— Mire jó a szabadelvű jelölt?

A kiskunfélegyházi „Félegyházi Közlöny” mai számában a lap első oldalán a következő vastagbetűs felhívás van:

A kiskunfélegyházi szabadelvű párt irodájából.

Kivonat dr. Rakovszky Géza képviselőjelölt programbeszédéből.

Biztos ígérete van

a kormánytól a félegyházi főgimnázium államosítására. A főgimnázium ma kerül a városnak 25.000, azaz huszonötezer koronájába évente, ez összeg ezután akként fog alakulni, hogy a város legfeljebb egy pár ezer korona segéllyel járul a fentartáshoz; maga az államosítás tehát mindenestre jelent a városra évi 10—16.000 korona megtakarítást.

Biztos ígérete van.

a kormánytól a félegyházi népiskolák államosítására. A népiskolák ma kerülnek a városnak 45.000, azaz negyvenötezer koronájába; ezt ezután az állam viseli.

Biztos ígérete van

a kormánytól a félegyházi polgári leányiskola részére 3—4 ezer koronával nagyobb segéllyre.

Biztos ígérete van tehát arra,

hogy Félegyháza városnak terheiből az állam átvész évi 65.000, azaz hatvanötezer koronát, ami viszonyítva Félegyháza városnak 273.000, azaz kétszázhetvenháromezer korona egyenes állami adójához, a városi pótdónak 24, azaz huszonnégy százalékkal való apadását jelenti.

Biztos kilátás van tehát arra,

hogy Félegyháza város polgárai már a jövő évtől kezdve 24, azaz huszonnégy krajcárral kisebb pótdót fizetnek

ha

dr. Rakovszky Géza
szavaznak.

A lap másik oldalán a szabadelvűpárt folytatja ezeket az ígéreteket, amelyekből kitetszik, hogy mire jó a szabadelvű jelölt. Az ottani végrehajtóbizottság szerint első sorban is arra, hogy megszabaduljunk a gyűlölt negyvennyolcasok körmei közül, másodsorban pedig vele

legalább kilátás van arra, hogy az állam kaszárnyát épített, míg Holló Lajos „ezt nem érti meg!”

A kolozsvári ellenzék pártgyűlése.

Apáthy István dr. ünneplése.

— Saját tudósítónktól. —

— Január 25.

A kolozsvári választási küzdelmek egyik igen nevezetes és eredményes napja volt a tegnapi. — A szerte lobogó igaz lelkesedést tegnap délután Apáthy István dr. egyetemi prorektor a politikai küzdőtérre való megjelenésével és óriási hatása, tüzes, tartalmas beszédével a legmagasabb fokra emelte. Apáthy István dr. Olaszországban hivatalos kiküldetésben járt, de mint azt Reményik Károly a tegnap tartott pártgyűlésen üdvözlő beszédében frappáns szavakkal jelentette ki: a *tárogató szavára hazasietett az idegen földről*. Alig tudták meg Kolozsvárott, hogy a nagy népszerűségű, kitűnő tanár hazaérkezett: az ellenzéki választó polgárság hallani akarta őt, mert mindenki tudta, hogy az ő nemes politikai gondolkozása és a kormánypárti rendszert ostorozó érkesszólása a választási harcban igen nagy segítségére lesz elvtársainak.

Az általános óhajnak engedni kellett s tegnap délután 3 órakor a Központi-Szálló nagytermében, — amelyben minden talpalatnyi helyet elfoglaltak az ellenzéki választók, — Apáthy István dr. egyik legszebb politikai beszédét mondotta el. — Megható volt látni, hogy a polgárság, milyen lelkesedéssel s szeretettel ünnepelte az illusztris férfit, a ki Kolozsvárott az ellenzéki ügy érdekében kifejtett odaadó munkálkodásával s fáradozásával hervadhatalan érdemeket szerzett magának. Ennek az elismerésnek adott lelkes alakban kifejezést a gyűlés közönsége, a mely az ellenzéki jelöltek neveivel együtt éltette s ünnepelte Apáthy István dr. Klasszikus értékű beszédében Apáthy utalattal szökött arról az otromba rágalomról, hogy politikai ellenségei azt hirdették róla, miszerint a felsőbb hatalomnak engedve, azért ment külföldre, mivel nem akarta zavarni a kormány kolozsvári cirkulusait. Ő egészsége helyreállítása végett üdült Olaszországban, s bár most is gyöngéledik, de azért hazasietett, hogy segítségére legyen annak a lobogónak győzelemre vitelében, a melyre ő is felesküdt.

A gyűlésről ezeket jelenti tudósítónk:

Megnyitás.

A szövetkezett ellenzéki pártok kolozsvári szavazó polgárainak gyűlése tegnap délután 3 órakor a Központi szálló emeleti nagytermében nagy érdeklődés és lelkesedés mellett folyt le. — Kevéssel 3 óra után érkezett meg Apáthy István dr., Reményik Károly, Vá-

radny Aurél dr., Richter Aladár dr., Posta Béla dr. és mások társaságában. A zsufolóság megtelt terem közönsége percekig tartó viharos éljenzéssel táppsal fogadta Apáthyt, akit a zajos demonstráció szemmel láthatólag mélyen meghatott.

A gyűlést Reményik Károly nyitotta meg s meleg szavakban üdvözölte a nagy számban megjelent választó polgárokat. A jegyzőkönyv vezetésére Váradny Aurél dr.-t kérte fel. Reményik megnyitó beszédében először foglalkozott a politikai helyzettel, a melynek mezéjén most csak két párt küzd egymással: a zsarnokság mindenkorai bérencei és a hazaszeretet bajnokai. (Zajos helyeslés.) Ezután őszinte hangon ecsetelte a kolozsvári ellenzéki polgárság örömét a felett, hogy viszont láthatják Apáthy István dr.-t, a mostani nemzeti ellenállás egyik kiváló bajnokát. (Viharos éljenzés.) Az ellenzék fél győzelmének mondja Apáthy megjelenését, aktivitása pedig nagyban fog hozzájárulni a teljes diadal kivívásához. (Taps és éljenzés.)

Megújult a lelkes ováció, amikor Apáthy István dr. emelkedett szószékére. A kitűnő szónok először fátyolozott hangon beszélt, de mind jobban belemeledett, s végre dörgő hangon s frenetikus hatással fejezte be remek beszédét, a melyet itt közölünk:

Apáthy dr. beszéde.

Tisztelt választó Polgártársak! Barátaim!

Haza jöttem, hogy győzni segísek, és úgy látom, csak azért vagyok most itthon, hogy a győzelemből némi részt én is kivehessek. Mert Önök a győzelem feltételeit megteremtették nélkülöm is. Találtam itthon a város minden rétegét átható olyan páratlan lelkesedést, olyan szilárd ellenzéki eltökélést, a minőre ennek a városnak történetében aligha volt még sok példa. Szóval Önök a győzelmet biztosították nélkülem is.

Talán azt is hihették, hogy az a diadal még inkább ellenemre lesz. Tudom, mit híresztettek felőlem. Dicsérték a kormány ügyes taktikáját, mely a lármás, a lázító, a közvádolóval minduntalan kacérkodó Apáthyt éppen a legjobbkor távolította el, külföldi tanulmányok ürügye alatt, Kolozsvárról. Beszéltek, hogy hát végre engem is „levettek a lábamról; hogy a fegyelmi eljárásról távozásom árán szabadultam meg; hogy az állásomban való megmaradásomat ezental hallgatás-sal kell megvásárolnom. Merő bárgyúság mindez! A kormány mindenhatóságában való hit, a törvény, az alkotmány erőtlenségének látása, annyi embernek gyáva meghunyászkodása: igazán nem csoda, ha némelyekkel mégis elhitették. Mert csak a legutóbbi időben is hihetetlen dolgokat kelle megérnünk. Megértük a hit- és elvtagadásnak megborzasztó példáit. És némely eddigi híveink oly talányok elé állítottak maguktartásával, hogy az avatatlanok hiába török a fejüket a megfejtésen. Minden hittagadásra találnak magyarázatot, menteséget, formulát. A talány megfejtéséért pedig van, a ki — chemiai képleteket ad elénk. Miért ne lehettek volna az én távolmaradá-

somnak tölem előadandó okai is csak ilyen mentségek? . . .

Lelkemben és tetteimben egyaránt hű maradok elveimhez, azokat sem áruba nem bocsájtom, sem érdekből, sem félelemből véka alá nem rejtem. A világ ítéletével azonban nem szoktam törődni. Foghatnak rám bármit, mindegy. Nekem elég, ha a magam igazáról meg vagyok győződve, de vannak esetek, midőn hiba lehet már az is, ha a gyanura okot adunk. Ha ezáltal a gyanuval gyöngítjük az ügyet, amelyet támogatni kötelességünk. Ha az önmagunk személyével kárörvendőleg mutogatható példát szolgáltatnak, a melylyel sikerül megtántorítani a gyöngébbeket.

Hát ne mondhassák, hát az én példammal ne tántorítsanak meg senkit. És hazajöttem. Mielőtt december 15-én elutaztam, bár nem hittem, hogy Tisza az alkotmány megszegésére merje reá birni a királyt, — megígértem volt Wesselényinek is, Bánffyknak is, hogy, ha választások lesznek, haza jövök. Hibáztam talán, hogy így későre jöttem. Hiba talán, hogy tudós is akartam lenni, a midőn csak magyarnak lett volna szabad lennem. Hiba volt talán, hogy nem siettem haza a választás első hírére. De, hála az égnek! látom, hogy a mit én elmulasztottam, helyettem sokkal jobban megtették mások.

Polgártársaknak lelkesült és a győzelemben már bizva-bizó hadsoraik előtt állok. Mit is hozhatok én már bele ebbe a választási küzdelembé? Hozok a külföldről szívből keserűséget, hozok arcomon szegényt, mert oda künn van Montenegro, van Szerbia és hogy is ne volna a nagy Románia! de nincsen sehohol és semmi alakban Magyarország. A magyarországi eseményekre vonatkozó híreket a külföldi lapok Bécsből kapják, Wienből kelteznek. Tehát csak hazug, csak a mi kicsinyítésünkre való híreket hoznak. Azokban a Wienből kapott hírekben Tiszának mindég igaza van. — Egyszer olvastam a Mattino-ban, Napoli legefőkelőbb napjában egy cikket a mai magyar viszonyokról, nem wieni értesülések szerint megírottat; de azt Tisza István aligha rámozgatná be a maga diadalmi emlékei közé.

Hogy külföldön magyar konzul nem létezik, azt tudjuk és bár a kereskedelem ügye nem lévén közös, nem kellene túrnunk még tovább is, belenyugszunk; mert azt hisszük, van az osztrák-magyar consul és konzulátus. De nincs. A külföldön csak osztrák consulok vannak. Magyar szót ott ne követelj: és még németül se merd kérni, hogy magyar alattvalónak írjanak be. Rubrika ott csak osztrák alattvalók számára van; talán lesz nemsokára, ha már külön horvát utlevélük van, külön rovat a horvátok számára. Te magyar, pedig ne okoskodjál, mert haza toloncolnak. Nem tulozok, példát mondhatok reá. Két fiatal magyar turistával utaztam együtt néhány év előtt a hajón, Fiuméből Anconába, Napoly felé való utamban. A fiatal emberek, nem nagyon teli zsebbel, de lelkesedéssel, teli szívvel indultak el, a jól lelet érettségi után, hogy majd gyalog Fiuméig s azután tovább Anconától Rómáig is gyalog elballagnak. Hoztak hivatalos igazolványt igazgatójuktól és ajánló leveleket magyarul és oláhul is; németül persze nem, hiszen Itáliába mentek. Jó viselkedésű, uri fiúk valának. Magyarországon át való utjukban mindenütt jól fogad-

ták, kis könyvükben mindenütt igazolták ottjártukat, ahol csak megfordultak. Sőt még egy osztrák főherceg, aki csak nekünk magyar király főherceg, József főherceg is irt, s maga állott kedves módját, az is magyarul, ajánló sorokat számukra.

Anconában azonnal az osztrák konzulhoz mentek, ők azt hitték, nekik idehaza azt mondták, az osztrák-magyar konzulhoz mennek és tőle a további utra ajánlást és igazolást kérték, hivatkozva még József, osztrák főherceg irására is. Az osztrák konzulátuson valami osztrák báró durván elutasította őket és hazatoloncolással fenyegette, ha rögtön vissza nem takarodnak. Es mikor kérdezték, miért e goromba hang, holott őket, Horvátország kivételével, a melyet éltelen-szomjan, éjjel, revolverrel a kezükben, az életüket védve kellett átgyalogolniok, mindenütt, még József főhercegnél is oly jó fogadtatásra találtak: azt a választ nyerték, „mert magyarok és nálunk Magyarországon se fogadnák jobban az idegen németet“. No hát nagyon jól tudjuk, hogy az utóbbi mennyire nem igaz! Mi szinte neveltségessé válunk a hozzánk vezető külföldiek ünneplésével. Emlekszem, mit csináltak nálunk az a legyező festő, inkább műiparos, mint művész Walter Cranenel, mikor Kolozsvárt is átvonult, ingyen jögygel az egész országban, egész pereputtyával, majd csaknem kűtön vonaton, mint valami hódító fejedelem! és ha magyar ember, magyar fizetést is zsebrevágó osztrák konzulhoz megy, ez annyi, mintha külföldi jön Magyarországra? Hát nem otthont és védelmet kellene azoknál a konzuloknál a magyar alattvalónak is találni?!

De még többet is mondok! Bizonyára nagyon is emlékeztetben van még mindnyájoknak, hogy az Adria nevű fiumei gőzhajózási vállalatban a magyar állami subventio tartja a lelket, hiszen még nem is oly rég volt midőn a tisztelt volt képviselőnk, az akkori minister, Hegedüs Sándor, önérettel ütött a maga Adria részvényektől üres zsebére és így kívánta a subventióra vonatkozó szerződésnek időelőtti megújítását a magyar országgyűléstől. Nos hát, Napolyban elszóktam olvasni, milyen hajók futottak be a kikötőbe: s ezt az ottani lapok mint tengeri város lapjai, rendszeresen közlik. Olvasom: Vapore austriaco Árpád; vapore austriaco Buda, Kálmán Király stb. stb. Csupa osztrák hajó. A mi pénzünkön fűtik azokat a hajókat és mégis osztrák hajók. Az Adria ebben talán nem is hibás. Szegény Árpádnak magyarul az igaz, hogy nem is sejtő, többnyire hogy horvát, vagy dalmát-olasz kapitánya bizonyára becsülettel bediktálja, hogy a hajója magyar hajó; de hát éppen úgy, mint a magyar alattvaló számára a konzulátusban, nincs a révkapitánynál sem külön vonat a magyar hajó számára. Az Adriának ügyvédje nekem német leveleket küldözgetett egy ügyben Klausenburgba. Szégyellem, de bevallom, hogy barbár módra vissza is küldözgettem őket.

Pedig milyen varázsa van az osztrák névnek oda künn! Milyen előkelő rangja az osztrák nagyhatalomnak, amelynek fennmaradásáért mi annyi magyar érdeket föláldozunk! A New-York Herald egy amerikai újság levelezőjének a vendégülben névjegyére ceruzával oda vetett pár sor írása egy magyar ismerősöm előtt azonnal megnyitotta

fogadó szobáját, holott ezt az ismerősömet megelőző napon az osztrák-magyar nagy követnek egy hivatalos ajánlatával visszautasították, mert ő szentsége fáradt és az egész héten nem fogadhat el senkit. Még a Vatikán kapui is inkább nyílnak meg egy amerikai újságíró névjegyére, mint a legkatolikusabbnál is katolikusabb osztrák nagykövet hivatalos levele előtt.

Osztrákok vagyunk a külföldön, de osztrákok idehaza is, egy lélek nélküli fantomnak, egy másutt már mindenütt detronizált bálványának az osztrák nagyhatalomnak áldozati birkái!

Most, ebben a választási küzdelemben dől el, megteremthetjük-e egyelőre legalább a föltételeit a majdani olyan Magyarországnak, a mely ne csak itthon játszhassék államodót, de állam legyen az egész világ előtt. Most döntünk e feltétel egyik legfőbbjének, a küllő vámtérületnek dolgában; de most döntünk magyarságunk érvényesülése fölött is a hadseregben és külképviseletben egyaránt. Most döntünk Magyarország anyagi jólétének és becsületének államságának legfőbb kérdésében.

Avagy talán a választókerületek többségében megint eladja a választók többsége a maga egyéni érdekeinek túl lecséjéért a magyar hazának Árpádtól megszerzett atyaförökségét?

Kétségbe kellene esnünk a magyar nemzet életre érdemes volta fölött, ha ez még egyszer megtörténhetnék, ha Tisza többséggel kerülne ki még ebből a választási küzdelemből is, a nemzetnek annyi károsodásainak oly szertelen száma után! Bizalommal a jövőben csak az tölthet el, ha a Tisza pártjából lesz a diadalra jutott egyesült ellenzékkel szemben az a törpe minoritás, a melynek Tisza oly sokszor és olyan helykén nevezte az ellenzékét, holott még a szavazó polgárok többsége is már régen az ellenzék mellett van, hát még a nemzet többsége! Nemrég mutatták ki pontos számadatokkal, hogy az országban majdnem kétszer annyi választó polgár szavazott a mai ellenzék, mint a mai kormányparti képviselőkre. De a választókerületek oly furfangosan vannak besötétve, hogy a választóknak ez a főleg nemzetiségiekből kikerülő minorista mégis több képviselőt küld az országgyűlésre, mint a választók valódi többsége. Az államalapító, államöntartó magyarságnak pedig már régen tulnyomó többsége szentesíti szavazatával az ellenzéki magyar nemzeti politikát. És még merje ezeket is mondani valaki, hogy mi magyarok elnyomjuk a nemzetiiségeket, mikor, a kormányparti képviselők útján, már évtizedek óta a nemzetiségiek uralkodnak Magyarországon! De azután ezt a kormányzó politikát nem is támogatták már az utóbbi időben mások, mint a nemzetiségiek és az elősdiak, a törtek és a gyávák; no meg a jancsárhadnak benmaradni vagy bejutni kívánó tagja: a kül- és beljancsárok.

A mai választási küzdelem révén a magyar nemzet óriási többsége fogja elítélni a Tisza politikáját és személyét. Mert az a politika a Tisza személyi politikája, a Tisza önhitiségének, hiuságának és hatalmi vágyának politikája.

Tudják e, mi történnék akkor, ha Tisza megtarthatná most itt a többségnek csak némi látszatát is? Tisza rohanna Bécsbe és referálna az osztrák császárnak. És mit mondana? Nem azt mondaná, vagy

semmi esetre sem csak azt mondaná, hogy az ország elítélte az obstrukciót és kívánja a házszabályok módosítását. Azt mondaná, hogy a magyarnak nem kell az önálló vámtérület, nem kell magyarság se a hadseregben, se a küllő képviseletben, nem kell a nemzeti állam, nem kell az anyagi és erkölcsi függetlenség. Ime a nemzet maga ítélte el azokat, akik ilyesmit követeltek, a Zoltánok törpe minoritását. Obstrukcióról azok előtt, akik nemcsak belátnak a kártyáiba, hanem keverik is, helyesebben özszerakják a kártyáit, odafönn Wienban talán nem is szólana...

Tisza szerint a magyar maga fogja lemondani ősi jogairól. Az osztrák császár pedig nyugodtan hajtaná le agg fejét pihenőre; ha megszünt a veszély, amely a birodalom nagyhatalmi állását és a dynastia érdekét állandóan fenyegette azáltal, hogy Magyarországon voltak, akik anyagilag és erkölcsileg független nemzeti államban kívántak élni. Ezt gondolná az osztrák császár. És mit gondolna a jó magyar király? Az a maga gondolatát bizonyára akkor sem fejezné ki, a minthogy eddig sem nyilvánította soha.

Pedig a magyar király gondolata reánk csak jó lehet, hiszen a magyar király, azaz igaz hódolattal, rajongva szeretett személyiség is csak jó lehet. Mohács óta a magyar soha sem szállt pörbe a magyar királylyla; annál többször az osztrák császárral. És sajnos, a pört mindig elvesztette és még sajnósabb, magyar ügyvédek nyerték meg ellenben mindig az osztrák császár pörét. Soha jobb ügyvédje az osztrák császárnak Tisza István-nál nem volt.

A tavalyi obstrukció is hibázott, de csak annyiban, hogy a kerékkötő időelött eltört és neki szabadtotta a lejtőnek a Tisza szeptét. Akkor, a Tisza minisztersége kezdetén nem kellett volna leszerelni. Nem kellett volna engedni, hogy Tisza a gyorsan letárgyalt hebehurgya törvényekből talapatot építsen magának és most már elmondhassa a hiszékenyeknek: Nagy vagyok elhatározásaim által. Akkor már sok jó magyar elítélte az obstrukciót; pedig csak ideges volt, ideges nyikorgástól: de már tavaly ilyenkor megmondtam Désen, hogy nincsen igazuk. Az obstrukciónak nem lett volna szabad megszűnnie, míg Tisza István el nem távozik a helyről, melyen már első bemutatkozásakor oly veszedelmesnek bizonyult. Most nem volnának eitépve a házszabályok, nem volna összetörve az alkotmány és nem indult volna virulásnak a régi Tiszarendszer.

Nem az obszrukció lehetőségének megbüntetésére, hanem arra kell majd törekednie a módosítandó házszabályoknak, hogy az obstrukcióból ne csinálhassanak kerékkötőt a nemzeti haladásra nézve is a magyar nemzetnek a Széll és Tisza jóvölléből mandátumhoz jutó ellenzéki. Nem eldobni kell a kerékkötőt, hanem értelemmel szabályozni a használatát.

Csak egy kerékkötőt kell végképpen eldobni és az a bécsi akarat, az udvari szellem, a kamarilla. Ez az igazi gyászos obstrukció, a melyet nekünk B. csben nem sok beszéddel, de néhány hatalmi szóval csinálnak. Ez mindig csak a nemzeti haladás útjában kerékkötő.

Arra kell törekedni mindenk előtt a most kialakulandó új több-

ségnek, hogy a bécsi kerékkötőt tüntesse el végkép. Azután kell szabályozni a parlamenti kerékkötőt, a parlamenti obstrukció működését. Az akkor már nagyon könnyű lesz.

Meg kell végre mutatni a nemzetnek, hogy elég volt az osztrák érdekek szolgálatából. Ne tőrjük, hogy egy Tisza István ismét ebbe az igába fogjon. Mert ez az ő politikai ideálja. Megmondotta ujjabb ugrai levelében, hogy a birodalmi kapcsolat szilárd, más szóval a régi „összbirodalomra“ törekszik és törekvését azzal szépigeti, hogy Magyarországot akarja a birodalom súlypontjává tenni. No már én szivesebben látom Ausztria fővárosának Bécsét, mint Budapestet. Minél szorosabbá lett ugyanis a kapcsolat, annál osztrákabbá is lesz az.

Miért legyen a magyar nemzet mindig az az Atlas, a ki Ausztria érdekeinek trágagyolyóbisét hordozza a vállán és ezért nem mozdulhat, a saját elhenségei ellen nem védekezhetik. Dobjuk le végre azt a golyót! Guruljon bárhová! Maradjunk hívek a dinasztiahoz, de ne Ausztria érdekeihez. Ideje, hogy végre a magunk érdekében szabad vállal, emelt fővel ragadhassunk fegyvert.

Ragadjuk föl alkotmányos fegyvereinket. Élünk s e fegyverekkel mentsük meg az alkotmányt.

Kolozsvár a fegyvert két jó bajnok kezébe adja! Küldjön föl képviselőül két független, bátor férfit, Wesselényit és Pisztyórt! Független férfiak kellene nekünk, nem olyanok, a kiket a mindenkori kormánytól függővé tesz akár a telhetlenség, akár a máról holnapra való megélhetés bizonytalansága. Nem kellene nekünk sem bankárok, sem lézengő ritterek, a Bánkban Biberachjai!

Az obstrukció az osztrák császár elé terjesztendő jelentésben, ismétlem, talán nem is szerepelne. Az obstrukció csak ürügy arra, hogy a rend nevében olyan képviselőházat lehessen összeállítani, a mely majd akadálytalanul szavazza meg a közzős vámtérületet, a katonai terheket és az új véderőtörvényt. Ez a Tisza célja és küldetése. Az obstrukció bűnbak. A múlt tavasszal már elaludt szegény, miután odujába visszavonult. Az odu nyílását a Thaly Kálmán fele béke-medálhával le is pecsételték. Olyan volt ez a medália, mint a bűvös lakat a mesebeli Xa-Xa barlang bejáratán. Elkezdtek örölni a törvényeket. Letárgyalták órák alatt a legfontosabbakat. Ment szédítő gyorsasággal minden. Rend volt és Tisza megijedt, hogy a bűnbakot a neki beadott opium végkép elszenderítette. Le kellett verni a lakatot és fölrázni a bűnbakot. Erre volt jó az őszi ugrai kiáltvány. Azóta Tisza valósággal agent provocateur módjára viselkedik. Mindent eikövetett hogy az ellenzékét minél nagyobb rendzavarásokba ugrassa bele.

Aláírom azt a tételt, hogy az obstrukció alkalmazása rossz; de a tavalyi és az 1903. évi obstrukció jó volt. Aminthogy ellenkezőleg áll az a régi tétel is, hogy a bor jó; de azért nem következik, hogy minden bor, a mit a poharamba töltenek, jó legyen.

Mert mi az obstrukció? Kerékkötő. Jó, ha az állam szekerek futását az örvény felé vivő lejtőn lassítja vagy akasztja meg; rossz, ha a nemzeti boldogulás útjában akadályoz meg. Ugyan, mikor obstruált a magyar parlament, ha a kormány magyar iskolákra kért tőle pénzt, avagy bármi másra, a

mi nyilvánvalólag magyar érdeket szolgált? Igaz, hogy a kerékkötő alkalmazása mindig kellemetlen. A szekér nyikorog és a nyikorgás, mikor a kerek a fékhez surolódna, az utazót előbb-utóbb idegessé teheti.

A nyikorgás miatt való ilyen idegesség szült sok magyar emberből, mikor elítélte az obstrukciót. Pedig a józan gazda nem a féket dobja el, hanem a rossz kocsi csapja el, a ki mindig veszedelmes, örvénybe lejtő utakra kormányozza a kocsit, a helyett, hogy a nemzeti boldogulásnak talán nehéz, de fölfel vezető lejtőjén tartaná a szekeret. A magyar nemzet csupa idegességből összetévesztette az okot és okozatot. És ez az idegesség nam is csodálandó. Idegeinket megrottotta a hamis szabadelvűségnes bődítő nadragulyája.

Biztosítom Önöket, hogy Wesselényi sem fog azért megalázkodni, hogy a császárnak adhasson belső titkos tanácsosokat, mikor nyíltan, emelt fővel, a magyar nemzetnek adhat tanácsokat. A Wesselényi név fogalom; fogalom, a melyet méltóan öntött ércbe Zilahon a költő-szobrász, Fadrusz János: magaslattól lelép az érc-alak, ércszemből is szinte sugárzik a szeretet, mikor kebléhez készül emelni az előtte meghajló, elnyomott jobbágyot. Ott voltam akkor Zilahon s mintha az érc-alak lépett volna az asztalfőre, mikor ami Wesselényink elkezdte az ünnepi ebédet: „Hoch Hohenzollern! Ez a kiáltás hangzott el nemrég a bécsi burg ablakai alatt... Nagy inelem rejlik benne... Királyunk nem a mi hibánk, hogy mi magyar nemzet nem vagyunk sokkal erősebbek és nem lehetünk neked és dynasztiaidnak még erősebb támaszai...“ És aztán Széll Ignác saját államtitkári kezeivel tette arra a rövid, vastag, igazi kálvinista nyakra az osztrák nyakszorítót, amelyet a vaskorona-rend keresztjének neveznek.

És azt is láttam, mikor ez a szorító nyakék le a nyakról az asztalra odavágódott... Nem is főispán többé Wesselényi; de nem is lesz más holnaputánól kezdve Kolozsvár II. kerületének képviselője, mint Wesselényi!

És Pisztyórtól mit mondjak? Édes atyámon kívül soha sem szerettem és tiszteltem embert annyira mint őt. Nem tudok hát róla elfogulatlanul beszélni. Ismertették Önök előtt őt is mások már, jobban, mint a hogy én tudnám.

Nem is szövöm tovább a szót, hanem csak azt kiáltom: Éljen Wesselényi! Éljen Pisztyórt!

A nagyhatású szónoklat után sokáig viharosan éljenzett a gyűlés közönsége s a következő szónokok szavai közben is sokszor felhangzott a kiáltás:

— Éljen Apáthy István!

A többi szónokok.

Várady Aurél dr., a jeles ifju ügyvéd, Apáthy érdemeiről beszélt, majd a mostani kormány ellen fordult s történelmi adatokkal bizonyította, hogy az ilyen erőszakos, bolond kormányelnökök, mint Tisza István gróf, (Nagy abcugolás) csinálták a multban is a forradalmakat. Várady beszéde gyujtólag hatott, tüzes szavai valósággal lázba ejtették a hallgatókat s zajosan megéljenzették a szép beszéd több érdekes politikai vonatkozását. —

Pósta Béla dr. pár szót intézett csupán a választókhoz, amelyben kitartásra buzdította őket, de a rövid beszédnek is zajos hatása volt. A gyűlést Reményik Károly zárta

be lelkes szavakkal. A választók a Kossuth-nóta hangjai mellett vontak ki az utcára, ahol még többször megéljenztek Apáthyt.

Forradalom Oroszországban.

„Lecke a népnek.“ — Forradalom Finnországban. Összeesküvés az uralkodó család legyilkolására.

Gapon kiáltványa. — A cár Koppenhágában. — Legyilkolt asszonyok és gyermekek. — A katonaság megtagadta az engedelmességet.

A cár könyörög Tolsztojnak.

— Távirati tudósítás. —

— január 23.

Veres a hó Szentpétervár utcáin, immár közel tizezer polgár és katoná vére ömlött ki a szabadságért. Kétségtelen, hogy ez a tenger meleg vér megtermékenyíti a zsarnokság földjét s a hóból kivirul a szabadság örökzöldje.

Budapesti tudósítónk éjjel érkezett távirata szerint az orosz forradalom folyton növekedik s ezzel a borzalmas harcok is rettenetesebb mérveket öltenek nemcsak Szentpétervárott, hanem az egész birodalomban, sőt már Finnországban is.

Carskoje-Szelóból tegnap éjszaka utazott el a cár és családja. Lelketrázó volt az a menekülésbe illő utazás. A cár bundában és nagy orosz sipkában volt. Az utóbbi napok eseményei annyira megviselték, hogy alig tud a lábán állani. Míg a kocsihoz ment, két komornyik támogatta. A cárné vidámabbnak látszott, mert az utazás az ő kérésére történt. Mikor felült a hintóban azt mondotta udvarhölgyének:

— Hála Istennek, hogy már itt vagyunk!

Hogy merre vette útját a cári család, biztosan senki sem tudja. A nagyhercegek is mind ösmeretlen helyre utaztak.

Fiatalkorú munkásokból titkos szövetség alakult, amely a cárnak és a cári családnak kiirtását tűzte ki céljául.

— Addig nem dolgozhatunk nyugodtan — mondotta egyik ilyen összeesküvő — a míg a főgazemberek élnek. Franciaországtól kell példát vennünk. A forradalom első tényének az uralkodó-család kiirtásának kell lennie.

A munkásnegyedekben nyíltan beszélnek, hogy a nagyherceget ott gyilkolják le, ahol érik.

A cár már vasárnap egészen magánkivül volt, hogy annyi emberélet pusztult el, de a kormányhatóságok ezt felelték neki:

— Leckét akartunk adni, most legalább egy ideig béke lesz!

Tegnap reggel az volt a kérdés, vajon a csapatok híven teljesíteni fogják-e katonai kötelességüket. Erre a kérdésre az volt a felelet, hogy tegnap este kétezer polgár az utcán halva terült el. Nyolcezer ebesült pedig a kórházakba ke-

rült. Ezekon kívül még rendkívül sok sebesült magánházakban rejtőzködik.

Tegnap este a Nikoláj-híd környékén két kozákezredet küldtek a fölvonuló munkások ellen. Az ezred parancsnokai tüzet vezényeltek a munkások ellen, de a kozákok megtagadták az engedelmességet és a levegőbe löttek s nyugodtan engedték, hogy a munkások előttük elvonuljanak.

Igazán forradalmi kép volt a Vaszilij Osztrov városrésznél, ahol jóformán szakadatlanul lövöldöztek és ahol valóságos pirok lett a hó a sok áldozat vértől. A Nevski Prospektén ismétlődtek a borzalmas jelenetek; a katonaság többször sortűzet adott a tömegre és mindegyik sortűz után férfiak, asszonyok és gyermekek jajveszékelve henteregtek a hóban.

Ujabb táviratok szerint a cár feleségével és gyermekeivel Péterhofban az „Alexandra“ gözörsre ült és apósához Koppenhágába menekült.

A mai utcai harcban Szentpétervárott igen sok dinamit bombát dobtak a katonák közé, mely iszonyu pusztítást vitt végbe.

A munkás asszonyok forró vizet öntenek le az ablakokból a katonákra.

A sebesültek és halottak számát ma is több ezerre teszik.

Gapon lelkész a forradalom vezére nem került fogságba s nem is sebesült meg, mint jelentették, hanem elrejtőzködött. Buvóhelyéről most kiáltványt intézett a munkásokhoz, amelyben azt mondja, hogy „nincs többé cáruk, a vérpatak mindenkorra elválasztotta a népet ettől az uralkodótól, éljen a népszabadság.“

A cár könyörgő levelet írt Tolsztoj Leóznak, amelyben arra kéri, hogy intézzen csillapító levelet a néphez.

A szentpétervári ügyvédek, mintegy 350-en kijelentették, hogy szolidaritást vállalnak a forradalmárokkal.

A munkások lázasan fegyverkeznek. A napokban oly erővel akarnak fellépni, hogy a katonaságot leverhessék s a hatóságokat elkergethessék.

Finnországban is kitört a forradalom. Itt a nemesség s a parlament tagjai állanak a forradalom élén

Moszkvában huszezer munkás ütközött össze a katonasággal. Sebasztopolban a katonaság megtagadta az engedelmességet.

POLITIKAI

APRÓSÁGOK.

Kikapott lapok egy ösmameluk naplójából.

Furcsa világot kell hogy éljünk. Én belerögződtem a mamelukságba. Kerültem mindent a mi ebből az állapotból kimozdithat. Izoláltam magam mindentől, a mi ellenzéki. És mégis kezdem magam rosszul érezni. Hogy mi történt künn, — nem tudom, de sejtem, hogy jó nem történt, mert a Hegyessy Vilmos lapjában rettenetesen szaporodnak az öreg betűk. Olyan vastagon nyomtatják azt a lapot, mint ha jelképezni akarnák a disznótorok időszeit. Brrr. Borsodzik a hátam attól, mire ennek révén gondolok. Igaz, hogy még az „acélnak is elkopik az éle“, de a mi pártunk lefoglalta maga részére az örökkévalóságot. Hogy lehessen tehát, hogy nálunk is érvényre találjon a memento mori.

Komolyan megzavarnak ezek a kormányparti lapok. Mit jelent például, hogy egyikük a miatt hibáztatja Bánffy, mert nem bukott programjával ment az ellenzékre. Vajjon ha azzal ment volna ki követte volna azok közül, a kik az ischli klauzuláig elkisértük?! Bizony még Feilitzsch báró se... Hisz Sándor József ur még párbajt is vívott a miatt, mert valaki azzal gyanúsította, hogy követni fogja.

Szerencsére ez az „Az Ujság“ okos ujság. Megdicséri Szapáry Gyulát halottaiban, mivelhogy ő az általunk megbuktatott programot nem vitte át az ellenzékre. Ezt „Az Ujság“ úgy fejezi ki, hogy „bánat, harag és keserűség nélkül“ visszavonult a közpályától. De mintha ez egy kicsit furcsán hangzanék „Az Ujság“ részéről. Mintha ellenkezne azzal, a mit Mikszáth Kálmán „Az én kortársaim“ 98-ik lapján mond. Fura állapot lehet, mikor már a józan „Az Ujság“ is félre beszél.

... És a „N. H.“ is... Azt mondja ugyanis Wesselényiről, hogy azért lett ellenzéki, mert nem lett valóságos belső titkos tanácsos. Istenem, Istenem! hát már a komoly Hegyessy Vilmos is raplizik. Wesselényiről beszél és ezzel nyilvánvalóvá teszi, hogy miért maradt benn a mi pártunkban — Barcsai Domokos.

Az első választás Kolozsvárt.

Választási epizód 1848-ból.

— január 25.

Nevezetes és lélekemelő választásnak volt színhelye Kolozsvár 1848-ban, midőn a független népképviselőt alapján álló magyar kormány az 1848-ki vívmányok után az első választásokat elrendelte. Historiai jelentőségűek voltak ezek a választások, mert ekkor jutott szóhoz az addig elnyomott és szolgaságban sanyalódó nép először az ország sorsának intézésében s mivel a historiai és politikai vívmányok ilyen nagy jelentőségre emelkedtek az akkori idők alkotmányos mozgalmait, alkalomszerű azokat a mostani választások apropójából felnyitani.

1848. június közepén volt az első kolozsvári választás s a két jelöltet, gróf Széchenyi Istvánt és Méhes Sámuel, egyhangu felkiáltással választották meg Kolozsvár képviselőinek. Gróf Széchenyi István a legkiválóbb reformere volt a magyarságnak, az ő jelöltetésével és megválasztásával tehát nemcsak tisztesség, hanem fény is járult Kolozsvár régi népére, mely ezzel a politikai elismeréssel és bizalommal nemcsak dokumentálta, hogy méltányolni tudja a nagy hazafiak törekvésit s nemcsak a kegyelet és a hála, hanem a bizalom és az elismerés képében is odanyújtja hódolatát működésükért. A másik képviselő, Méhes Sámuel, Kolozsvár közéletének és az erdélyi zurnalisztikának éveken át a legkiválóbb alakja volt. A kolozsvári hírlapirodalom legnevezetesebb tényei az ő működéséhez fűződnek s a magyar hírlapirodalom történetében olyan nevet biztosított magának, mely előtt mindenki meghódol. *Mult és Jelen* címmel ő szerkesztette Kolozsvárt az erdélyi részek legkiválóbb közlönyét s később az *Erdélyi Híradó* szerkesztésével vivott ki magának tekintélyt és népszerűséget. Az első kolozsvári választásról érdekesen emlékezik meg a Méhes vissza lépése folytán ekkor már az *Ocsvay* Ferenc szerkesztésében megjelenő *Erdélyi Híradó* 1848. június 17-iki száma, mely az emlékezőes eseményről a következőket írja:

Követválasztások. Kolozsvár városának több ezer szabad magyar polgára Széchenyi István grótot és e' hon szolgálatában megöszült Méhes Samut felkiáltás útján egy szívvvel lélekkel következő választotta. A' nép, mely ez alkalommal legelsőben élvezé ily kiterjedésben a' választói jogot, s mely komoly ünnepélyszerű magaviseletével megmutatá, mennyire méltó a' szabadságra, roppant örömmel fogadta az elnök ajakáról elhangzott népszerű két

nevet, 's miután az utolsó rövid politikai hitvallást tett 's határozottan a' kormány mellett nyilatkozott, mindkettőt, (az elsőnek t. i. képét) harsogó zene mellett, zászlókkal kezeiben Méhes Samu nyári lakába kísért. A' nemes grófnak e' hirt gyors posta útján négy személyből álló küldöttség viendi meg. Mi a' mily erősen hisszük, hogy magyarabb, miveltebb, lelkesebb közönség képviselőre egyezőbb értelemmel, általánosabb lelkesedéssel a' nemes gróf meg nem hívhatott, úgy az iránt is meg vagyunk győződve, hogy bizalmunk szózatát visszhang nélkül nem hagyandja 's az erdöntuli részek szép fővárosának egyik székét gróf Széchenyi István díszesitendi.

Zuboly.

„Győzzön bármelyik párt.”

Szvacsiná polgármester hirdménye.

— január 25.

Szvacsiná polgármester a választási rend és a város nyugalmanak biztosítása érdekében komoly higgadtságra és önmérséklésre inti a város polgárait, — a kiket szabad véleménynyilvánításukban korlátozni nem akar. A polgármesteri kiáltványt, mert érdemesnek tartjuk az elolvasásra, egész terjedelmében közöljük a nyilvánossággal: Sz. 198—1905. eln.

Polgártársak!

Abban a reményben, hogy szavam nem lesz a pusztában kiáltónak szava, hanem meghallgatja és szívére veszi azt minden műveltebb polgára e városnak, szólok hozzá, fiaim nemes Kolozsvár városának.

Igaz, hogy nincs szebb, nincs magasabb joga az alkotmányos életnek, mint a képviselőválasztás joga. De e jog csak akkor lesz méltó kifejezője a nemzeti akaratnak, ha a választó polgárokat véleményük szabad nyilvánításában sem ígéret, sem anyagi előny, sem fenyegetés, sem erőszak, sem féltel, sem ijesztés vagy bárminemű pressió nem irányítja, hanem csak a tiszta meggyőződés és a szabad elhatározás jut kifejezésre a választásnál.

Sajnos azonban, hogy a választásoknak eme tisztasága néhol csak írott malaszt és a polgároknak eme szent joga a politikai pártok küzdelmében rut visszaéléseknek lesz zsákmányává.

Sőt szomorúan kell tapasztalnom azt is, hogy egyes helyeken a párt szenvedély a legnagyobb terrorizmussal igyekszik a választók szabad elhatározási jogát befolyásolni, sőt ha célját ez uttal sem tudja elérni, tetőlegességre, rendbontásra és kihágásokra is ragadtatja magát.

Kolozsvár sz. kir. város magas műveltségű lakossága és rendszerető polgárai mindig megtudták őrizni higgadtságukat és bár a pártküzdelem itt sem hiányzott soha, a politikai pártok mindig tisztelgetben tartották az ellenpártnak szabad véleménynyilvánítási jogát és a hatóságoknak a rendfenntartás érdekében tett intézkedéseit, mert szabad jogállamban élünk, ahol törvények uralkodnak és nincs nagyobb ellen-sége a szabadságnak, mint a ki a törvény ellen szól, tesz vagy izgat.

Minden polgár, a leggazdagabb,

ugy, mint a legszegényebb, tartozék bármely politikai párthoz, megköveteli, hogy szavazatát bármely jelölthe adhassa, anélkül, hogy e miatt őt vagy hozzátartozóit a legcsekélyebb bántódás, vagy sérelem érhesse, vagy fenyegetésnek legyen kitéve.

És a város hatóságának nemcsak törvényes joga, de kötelessége is, hogy a választó polgárok eme jogát megvédje, biztosítsa és gondoskodjék arról, hogy a törvényes rend és a személy biztonság a képviselőválasztás mozgalmas napjaiban se legyen egy pillanatra sem megzavarva.

Ezért fordulok egész bizalommal hozzátok szeretett polgártársaim, hogy a nagy napon, midőn Kolozsvár város mindkét választókerületének polgárai képviselőválasztási jogukat fogják gyakorolni, politikai pártkülönbség nélkül legyenek segítségemre, hogy a választás a legnagyobb rendben, a város nyugalmanak legkisebb megzavarása nélkül történjék.

Ennélfogva arra kérek titeket, pártkülönbség nélkül, világosítsátok fel elvtársaitokat, ismerőseiteket, barátaitokat és általában mindazokat, a kiket a szenvedély könnyebben elragad, hogy a választás izgalmai közepette is őrizzék meg higgadtságukat, győzzék le indulataikat és különösen, hogy tiszteljék az ellenvéleményeket is, mert a különböző politikai pártok nem ellenségei egymásnak, csak a különböző politikai elveknek küzdő harcosai. A ki pedig a szabadvélemény-nyilvánításnak ellensége, az rabszolgaságot hirdet szabad államban.

Erdély és különösen Kolozsvár a vallási és politikai türelmességnek volt mindig a hazája.

Maradjatok hívek az őszöktől örökölt szent hagyományhoz, a szabadvélemény nyilvánításhoz.

Mutassátok meg, hogy méltók vagytok a szabadságra és megtudjátok becsülni az alkotmányos jogokat és a polgárok szabad választói jogát.

Győzzön bármelyik párt, szent legyen előttünk mindig a haza és az alkotmány!

Kolozsvár, 1905. január hó 22-én.

Szvacsiná Géza,

kir. tan., polgármester.

A Tisza-párt konyhájáról.

— Pörös pártvacsera —

— Saját tudósítónktól. —

Fővárosi levelezőnk írja: Nemcsak Budapesten, de az egész országban érdeklődéssel tekintenek a belvárosi képviselőválasztás elé. Az eredmény ma már nem lehet kétséges: gróf Andrássy Gyula fényes győzelmével fog végződni a választás, melyre a kormánypárt gr. Tisza István érdekében minden előkészületet megtett.

A múlt héten pártvacserát rendeztek a Vigadó termeiben. A vacsera után hirdették, hogy ott csak belvárosi választók voltak jelen. — Hogy ez mennyire humbug, az ismeretes. A főváros összes kerületéből összeszedték a kormánypárti embereket s aki kapacitálható volt, az részt is vett a vacsorán. De ez még semmi. Voltak ott olyanok is számosan, a kik potya-vacsorát, potya szivart és cigarettát óhajtottak csupán és meg is kapták. A

vacsorajegyet ugyancsak kínálgatták a rendező urak.

Most azután kiderült, hogy azt a Tiszalakovát nem a belváros szabadelvűpárti választói rendezték, hanem a miniszterelnök-képviselő-jelölt pártirodája. Nyilvánvalóvá teszi ezt a tény az, hogy Bokor, a Vigadó vendéglőse pört indít a pártiroda vezetői ellen kifizetetlen számlák miatt. Bokor ugyanis a megrendelt vacsorán kívüli, minthogy a kereslet igen nagy volt, (ugylátszik, pompás étvágyuk volt az uraknak) harminchat sonkát vágott fel és hordott az asztalokra, azonkívül kétszázhusz nagy adag szűz-sült fogyasztott el a megállapított menün kívül. Hozzá bort is ittak a lelkesedő honfiak s Bokor vendéglős körülbelül nyolcvan-kilencven litert mért ki akkor este. Az elfogyasztott ételt és italt azonban senki sem fizette meg. A vacsorázó urak elszéledtek, mire a vendéglős a számlát, mely ezeregyszáz koronáról szól, benyújtotta a pártirodának. Ott azonban nem akarták kifizetni, s azzal tagadták meg a számla elfogadását, hogy a külön felszolgált italt és ételt — nem rendelték.

Bokor vendéglős sem teketóriázott sokáig. Az ügyet átadta egy belvárosi ügyvédnek, a ki — és ezt csak mellékesen jegyezzük meg — Tisza-párti. Most pörre kerül a dolog s e pör folyamán be fog igazolódni az, hogy a nevezetes vacsorát a kortes-célokra adott pénzből fedezték.

Ugy látszik a múlt heti vacsera nem tette meg a kellő hatást, mert Tisza István dolga igen rosszul áll a Belvárosban. A kapacitálás, az erőszak, a fenyegetés vajmi keveset használt eddig, most hát ropogósabb eszközökhöz folyamodtak. Bankókkal akarják a Tisza-párthoz csalogatni a szavazókat. Tegnap és tegnapelőtt hetven-nyolcvan negyedik kerületbeli kisiparost kerestek föl s hol kétszáz, hol három- és négyszáz forintot ajánlottak egy voksért. Ha ez sem elég: ötszáz forint leolvasása mellett akarják rábírnai a szegényebb választókat, hogy a Tisza-párthoz csatlakozzanak. Gróf Andrássy Gyula pártvezetőségének már több ilyen vesztegetési ügy jutott tudomására Elkönyvelték a többi közé.

A belvárosi szabadelvűpárt korteszközeihez tartozik a spicliske-dés is. A kerületben van körülbelül hetven-nyolcvan borbélyüzlet. Mindenki tudja, hogy vasárnap a borbélyüzleteket déli tizenkét órakor be kell csukni. Általános szokás azonban az, hogy azokat, kik tizenkét óra előtt jelennek meg a borbélynál, kiszolgáltatják. A Tisza-féle pártiroda azonban ezt a gyakorlatot meg akarja szüntetni, mert hát a belvárosi borbélyok legnagyobb része — Andrássyra fog szavazni. Tegnapelőtt tehát, vasárnap lévén az összes ellenzéki borbélyok üzletei előtt spiclik lesekdedtek s azokat, kik pont tizenkettő-

kor nem csukták be a boltjukat, följelentették a rendőrségen.

Gróf Andrássy Gyula pártja mindezek ellenére napról-napra erősödik s a győzelemnek biztos tudatában várja a választás napját. Ma Budapestre érkezik a Rivieráról gr. Károlyi Sándor is, hogy Andrássyra leadhassa szavazatát.

Az utcán.

Idegen: Mondja kérem, milyen Magyarországon a cenzus? Kik a választók?

A kolozsvári: A kiknek toll vagy szalag van a kalapjukon, azok nem választók, a többiek közül néhány választ.

Állig fegyverben.

Ostromállapot Kolozsvárt.

— Saját tudósítónktól. —

Trombita harsog, dob pereg, kész a csatára a sereg, s vonul az utcákra, mint-hogy itt a választás! A Generálmarsch is fuvódik, mert lovasság is érkezett Kolozsvárra; nyalka huszárok pöngetik sarkantyúikat, s szorongatják ovó szeretettel a nádpálcát, a melynek 26-ára nagy szerepet szántak. Mi kéj, e suhogó veszővel közibe csapni a népnek, annál inkább, mert utána következik a főmulatság: kardok rántása, rajta-rajta, attack, szabdalás, menekülés és fogak csikorgatása. Na de hát ez csak fog történni, most csupán az a valóság, hogy a vonatok egyre szállítják a katonaságot Kolozsvárra: gyalogosokat, huszárokat, lovakat, fegyvereket, — mert ki tudja mi történhetik még holnap.

Bizonyos, hogy a külteleken a rakoncátlan elemek zavarognak, bizonyos továbbá az is, hogy az, a ki a választás napján akár izgat, akár bujtogat, megérdemli a szuronyt és a golyót, — ám mégis némileg kedvderítő ez a nagyarányú készülődés, a mely feltételezi azt, hogy egész Kolozsvár csupa Gapov lelkészből és forrongó orosz anarchistákból áll. — És a katonaság uralja a teret; idegen hajtókák csillognak, más vidékről jött Stiblik feszengenek az utcákon, s a zöldparolis házi regiment féltékenyen szemléli a jövevényeket, a kik teljesen lekötik az érdeklődést, s a kiknek nagyobb szerep van kiosztva.

A vendéglők asztalai mellett új arcok láthatók s a kik tegnap például a Központiban vacsoráztak, azoknak ugyancsak kijutott az ostromállapot látványosságából. Vagy nyolc huszártiszt robgott be az étterembe, méltó feltűnést keltve. E derék urak a szelid sertés karaj, a békés ecetes uborka, a jámbor emmenthali és a senkinek nem vétő Kugler mellé — állig felfegyverkezve ültek le. Rémitő kardjuk veszedelmesen csörgött, de a mi fő és szokatlan: óriási terjedelmű revolverek voltak testükre szijazva, a mely körülmény nagyon tetszhetett e kedves fiuknak, mert vészjósló pillantásokat vetettek a szelid polgároknak, a kik nem átalították öldöklő szerszám nélkül helyet foglalni egy restaurációban. Közöttük volt különben egy apró, de szintén állig felfegyverezett tüzértiszt is, a miből a remegő szívek rögtön kisütötték a szenzációt, hogy a kányamáli dombok meg vannak rakva ágyúütegekkel s ha az ellenzék talál győzni: rommá lövik Kolozsvárt, ágyúcsövekhez kötik a Wesselényi és Pisztory szavazókat s lófarkon hurcoltatják a fő-korteseket.

Egyébként a kassai 34. cs. és kir. gyalogezred két zászlóalja és a szebeni 2. cs. és kir. huszárezred két százada érkezett Kolozsvárra. Hogy a tisztek mennyire magyarok, azt bizonyítja a következő névsor: Alberti gróf százados, Lühle százados, Kopsch főhadnagy, Bartolowitsch hadnagy, Thierfelder tiszthelyettes stb.

Kis mesék.*)

Pressió.

A vízvezetési csap bekopogtat a faluba és megszólítja a vízvezetési csövet:

— Kire szavaz?

— A kormánypártra.

A csap dühében köpködni kezd:

— Hogy tehet ilyet?

A cső felei:

— Nem tehetek róla. Kénytelen vagyok vele. *Nyomást gyakorolnak rám felülről.*

Hódítás.

A Duna megérkezik a Fekete tengerhez és rendes szokása szerint bele akar ömleni.

— Megálljon csak egy kicsit, — zugja feléje a tenger — előbb mondja meg, mint belvárosi lakos, hogy kire szavaz?

— Én — mentegetőzik a Duna — ellenzéki érzelmű voltam egész életemben. De Kautz Gyula hajóra ült, velem jött és addig kapacitált, amíg végre Titelnél *csatlakoztam Tiszához.* . .

A sajtó hatalma.

Bécsben. az Osztrák-Magyar Bank nyomdájában megszólal egy sötét éjszakán az a gép, amely a százkoronásokat nyomja:

— Olvasmányok ugyan nem nagyon érdekesek az én nyomtatványaim, de pártszínezetükre nézve határozottan *kormánypart lapok.* . .

Az utolsó kívánság.

Libát öltek a Terézváros egy polgári konyhájában. A szakácsné, miközben a kést élesre fente, így szólt a libához:

— Halálraítél, adja elő, mi az utolsó kívánsága?

A liba egyet sóhajtott és ezt mondta:

— Az az egy kívánságom van, hogy kortestollakat csináljanak bebőlem. Nem akarok *ágyban, párnák közt meghalni.* . .

—o—

LEGUJABB.

— A „NAPLO” távirati és telefon-tudósítása. —

Battyhány Tivadar gróf felhívása a vasutasokhoz.

Budapest, jan. 24. (Saját tud.) Battyhány Tivadar gróf lelkes hangú felhívást intézett a máv. vasutasokhoz, melyben felvilágosítja őket *ne féljenek a kormány beszszájától s adják szavazatukat az egyesült ellenzékre, amely érdekeik védelmére Andrassy Gyula gróf vezetése alatt mindent megfog tenni, főleg pedig, hogy a multkor durván visszautasított fizetésrendezésük óhajuk szerint intézések el.*

Kossuth és Apponyi Cegléden.

Budapest, jan. 24. (Saj. tud.) Ceglédről táviratozzák, hogy Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf

*) A Pesti Napló-ból.

ma délelőtt fiz órákor odaértek. Ezekre menő sokaság óriási lelkesedése között kifogták a lovakat a kocsikból s úgy - vontatták be a polgárok a pártvezérek fogatait. Kossuth Ferenc a főtéren program-beszédet tartott, melyben azt mondta, hogy *édes atyja nevében kívánja vezetni a függetlenségi és 48-as pártot.* Örül, hogy magával hozhatta Apponyi Albert grófot. Arra kéri a polgárságot, hogy fogadják nagyszerű fegyvertársát éppen olyan szeretettel, mint a milyennel őt vették körül. Apponyi Albert gróf beszélt ezután nagy lelkesedést keltve azokkal a szavakkal, amelyben kijelentette, hogy *csak a halál választhatja el őt Kossuth Ferentől.*

AZ EGYHÁZ.

△ **Vallásos estély.** A „Szent-Antal” társaság ma este 6 órákor a római katolikus főgimnázium dísztermében felolvasó estélyt rendez, a melyen dr. Szamosi János egyetemi tanár fog felolvasni az egyház és vallás szolgálatában álló művészekről. A felolvasó estélyen gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi római katolikus püspök is meg fog jelenni.

△ **Gyászmise Kornis Viktor gróf-ért.** Ma délelőtt a kolozsvári szent Ferenc-rendiek templomában Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök pontifikálásával gyászmisét mondanak Kornis Viktor gróf lelkiúdvéért.

Elégtétel.

*

Horovitz Béla úr az „Ellenzék” szerkesztőjének válaszolva, egy komoly hangon tartott nyilatkozatban fejti ki, hogy miért szakította meg a a szolidaritást a szövetkezett ellenzékkel és egyben kijelenti, hogy megbüntetve magát nem vesz részt a szavazásban. El kell ismernünk, hogy ez teljesen korrekt álláspont Horovitz ur részéről és sajnáljuk, hogy Horovitz urat korábban, akkor még nem tisztázott álláspontja miatt megrovással illettük. De még inkább sajnáljuk, hogy azt a jóvátételt, a melyet a sajnálatnak ebben a kifejezésében nyíltan nyújtunk Horovitz urnak, — nem terjeszthetjük ki többi nyilatkozó társaira, a kik még mindig késnek a konkvenciák olyan szabatos levonásával, a milyenre Horovitz ur mint *uri emáer* kötelesek érezte magát.

*

És elégtételt kell adnunk Weisz Sámuel urnak, a rózsaszínű levelek szerzőjének is. Weisz Sámuel tegnap *írásban bejelentette a szabad-elpárt irodájának, hogy visszalép az aktív szerepléstől s a mozgalmak alól kivonja magát.* E lépése helyes; ő reá is vonatkoztattuk tehát mindazt, a mit Horovitz Béláról mondtunk. Ha támadtuk Weisz Sámuel, azt nem azért tettük, mivel kormányparti (hisz ez a legkomiszabb terrorizmus lett volna), hanem cselekedtük azért, mert olyan működést fejtett ki, a mely hogy kifogásolható volt, azt ép ő igazolja visszavonulásával.

NAPLO.

— Hírek. —

* **Dr. Piszatory Mór ajánlása.** Az I. kerület ellenzéki vezetősége immár benyújtotta dr. Kolosváry Sándor választási elnökhöz jelöltjeik ajánlását. Tegnap délután fél 3 órákor Tanács József vezetése alatt megjelentek az elnökkel: dr. Albert Sándor, Debreczeny Árpád, Hevessy József, Herczeg Jenő, Korb János, Kertész Mózes, Merza Gyula, Páskás Béla, dr. Perl Alfréd, dr. Roth Hugó és Somodi István, mint I. kerületi választópolgárok és Tanács József átadta az ajánlást, a melyben, fentírt választópolgárok Kolozsvár I. kerületének képviselőjéül **dr. Piszatory Mór** egyetemi tanárt

ajánlják. — Dr. Kolosváry Sándor átvette a bejelentést és kijelentette, hogy a választási — párttekintet nélkül, csupán a törvényt tartva szem előtt — fogja vezetni. — A jelen voltak megéljeneztek dr. Kolosváry Sándort.

* **Majláth püspök Kolozsvárt.** A római katolikusok püspöke, Majláth Gusztáv Károly, tegnap reggel Kolozsvárra érkezett, hogy az igazgató-tanács tegnap tartott ülésén einöklödjön. A püspök ittletét beteg-gek látogatásával és egyházi ügyek elintézésével fogja eltölteni, ma este részt vesz a Szent-Antal társaság felolvasó estélyén és aztán haza utazik Gyulafehérvárra.

* **Élet az egyetemen.** A kolozsvári Ferencz József tudomány-egyetemen ismét felpezsdült az élet. A felsőbb parancs folytán szabadságra haza küldött egyetemi polgárok ugyanis visszajöttek, hogy folytatásuk megszakított munká-ságukat, a tanulást. Tegnap kezdődtek el az egyetemen a beiratások és e hónap 28-ig tartanak megszakítás nélkül. — Eddig háromszázhuszonegy egyetemi hallgató i-atkozott be a második félévre.

* **Gyermekek a választásokon.** Tekintettel a holnap lefolyó választási küzdelem izgalmaira, a szülők helyesen teszik, ha gyermekeiket nem engedik ki az utcára. Az iskolák igazgatóságai különben ez iránt már meg is tették a szükséges lépéseket, a melyekben az iskolás gyermekek távollatása felől hivatalosan intézkednek. Egy intézkedés a református főgimnáziumnak a szülőkhöz intézett kérése is, mely így szól:

Kérem a szülőkhöz.

A választások napján, csütörtökön, f. hó 26-án intézetünkben a tanítás szünetelni fog. Az igazgatóság ez uton hívja fel az érdekeit szülőket, hogy gyermekeiket a jelzett napon tartsák otthon. A kolozsvári ev. ref. collegium igazgatósága.

* **Halálozások.** Hirt adtunk Otterstedt Karolyné született gr. Bethlen Sarolta váratlan elhunytáról, kinek halálát széles körökben élénk részvétellel fogadják. Ma délelőtt helyezik el örök nyugalomra a közszeregetben álló főurino holt tetemét Marosszentgyörgyön, a családi sir-

boltban. A család a gyászestéről az alábbi szomorujelentést bocsátottaki: Alulírottak szívük legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy a hűnszerető testvér és rokon otterstedt br. Otterstedt Karolyné szül. bethleni gróf Bethlen Sarolta életének 50-ik évében, rövid, de türelemmel viselt kínos szenvedés után, a halotti szentségek buzgó felvételével, folyó évi január hó 23-án reggel 6 órákor az Urban csendesen elszenderült. Hült tetemei f. hó 25-én d. e. 11 órákor a lelki üdvéért tartandó szent mise után fognak a marosszentgyörgyi sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Nyugodjék békében! Marosszentgyörgyön, 1905. évi január 23-án. Özv. gróf Kun Istvánné, gróf Bethlen Rózália, gróf Bethlen Emma, gróf Bethlen Anna, mint testvérei. Bárá Petrichevich Horváth Kálmán, neje és családja, néhai Petrichevich Horváth Gábor családja, Máriaffy Lajos és családja, mint rokonok.

Hantz György egyetemi könyvkötő neje, született *Schun* Amália 66 éves korában, tegnapelőtt éjjel Kolozsvárt elhunyt. Halálát Kolozsvár polgári köreiben mély részvétellel fogadják, a mennyiben az elhunyt nem szükkölködött azokban a polgári ére-nyekben, a melyek népszerűvé szokták tenni a polgárnöket. Az elhunyt-nak ma délután 3 órákor lesz a temetése a református egyház szertartásai szerint.

* **Uj esküdtzéki ciklus.** Az új esküdtzéki ciklus február 6-án kezdődik a kolozsvári törvényszéknél Balázs Mihály bűnügyének tárgyalásával, a kit a vádtanács szándékos emberölés büntette miatt helyezett vád alá. Február 9-én Fülöp József rágalmazási perében, február 13-án pedig Müller Gyula igazgatási ügyében tartanak esküdtzéki főtárgyalásokat.

* **Rendőri kronika.** A *kártya áldozata.* Hidreás Simont elhívták kártyázni Páskuj János és Nagy László foglalkozás nélküli egyének a szántó-utcába, egy rejtett helyre és kártyázás közben kilopták zsebéből pénzes tárcáját, a melyben 16 korona volt. A káros panaszt emelt a tolvajok ellen a rendőrségnél, a mely azután Páskujt és Nagy Lászlót őrizet alá is vette. — *A fatolvajok.* A kincstári fásberekben elhelyezett famennyiséget már régóta dezsmálják valami ismeretlen tettesek. A tegnapelőtt éjjel azután sikerült a rendőrségnek a fatolvajokat elcsipni Biró György, Császár Albert, Kovács Vancsa István személyében, a kiket épen akkor értek tetten, a midőn haza akarták szállítani a lopott tűzfát. A tolvajokat letartóztatták s az elorozott famennyiséget mint bűnjelt, beszállították a rendőrségre.

* **Látta-e Ön mára Rónai „Európa”** kávéházában a Lefkovits-féle **uj billiárd asztalokat?**

SZINHÁZ

⊙ **Huszárvér.** Ez a címe Mader Rezső új operettjének, a melyet a kolozsvári színház pénteken fog először bemutatni. A premieren főbb szerepet játszanak: Károlyi Leona, Tibor Lóra, Váradiné, Kassai, Hajnal, Kalmár, Mészáros, Dezséri, Bérczi, Nagy Imre és Szakácsné. A „Huszárvér” bemutató előadása páratlan számú (XIII.) bérletszünetben történik.

⊙ **Miss Hobbs.** Jerome kitünő vígjátéka ma kerül színre a címszerepben Horváth Paulával, kinek Kassai, Mészáros, Gál Janka, Hegedűs Szerafin, Bérczi és Váradiné lesznek szereplő társai.

Szintházi napló.

Szerda: Miss Hobbs. (B. 104. páros sz.)
Csütörtök: Vén leányok. (B. 105. páratlan sz.)

Péntek: Huszárvér. Előszór. (Béletszünet XIII. páratlan sz.)

Szombat: Huszárvér. (B. 106. páros sz.)
Vasárnap d. u.: 7-ik ifjúsági előadás.

A cigány.

Vasárnap este: Huszárvér. (B. 107. páratlan sz.)

Főszerkesztő: DR. ÓVÁRI ELEMÉR.

Felelős szerkesztő: SZÁSZ ÖDÖN.

Kiadó: „NAPLÓ” hirlapkiadó-vállalat.

NYILTTER

Reggelig nyitva.

A Jókai kávéházban
Jókai-u. 4. sz.
a farsangi idény
alatt naponta,
éjfél után

friss korhelyleves és
valódi szepesi tormás virsli.

Mulató közönség találkozó helye

Heimann Sándor kávé.

Reggelig nyitva.

Mezőgazdasági

Bank és

Takarékpénztár

Részvény Társaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 9. sz.
I. em. (Br. Jósika-palota)

Elfogad betéteket a legelőnyösebb kamatozás mellett naptól-napig s azokat felmondás nélkül fizeti vissza s a betéti kamatadót is sajátjából fizeti.

Számitól váltókat előnyös kamattal mellélt.

Kölcsönöket nyújt értékpapírokra és váltófedezet alapján, jelzálogkölcsönöket ad földbirtokra és házakra előnyös kamattal mellélt.

Sorsjegyek, záloglevelek és egyéb értékpapírok beszerzését, valamint a sorsjegyek huzásainak nyilvántartását minden díj nélkül eszközözi.

Dosztálysorsjegyek elárúsítási helye.

Az összes bank és takarékpénztári üzletekre vonatkozó felvilágosítással szívesen szolgál

az igazgatóság.

Hivatalos órák: d. e. 9-től fél 1 óráig.

ŐSZI ALBERT

ékszer és óra nagyraktára, Kolozsvár, Wesselényi M.-u. 2. nagy választék ezüst árukba. — Javítások felvállaltatnak.

REGÉNY.

Jgézet.

— Regény. —

Irta: Elzéar Pierre.

12

— Nem, nálunk ennek a szónak „igézet” más értelme van. Ha valaki „igéz”, annak lehetetlen ellent állni. Lehet nálánál ezerszer szebb és csinosabb: mégis csak őt szeretik. Olyan ez, mint valami boszorkányság. E felett nem lehet okoskodni. Így Peyrelnébe egész Bordeaux bele bolondult. Ha délutánoként sötét ruhájában, melyen nem volt semmi cafrang, áthaladt a színházterén a cukrászhoz, nem volt az a megrogzött kávéházi látogató, ki ott nem hagyta ujságját, hogy reá mosolyogjon, vagy egy pillantást nyersen tőle, olyan volt, mint egy tavaszi napsugár. Képzelteti mennyire felháborodtak gyilkosa ellen. Igaza volt az ügyvédnek. Ez vesztette el Jean urat. Ugy látszott mintha az egész város követte volna a halál ítéletet. Ha ön ismerte volna őt Roger ur, ön sem menekülhetett volna meg az „igézet” elől.

— Pétrement azt mondja, hogy van férjénél egy jó arcképe.

— Igen. Nagyon nagy a hasonlatosság. Többször láttam a képet.

— Remélem, hogy én is láthatom, mert megakarom Peyrel urat látogatni.

— Miért ne? Peyrel ur rendkívül jó ember. Nagyon szerette Jean urat és megvagyok győződve, hogy Peyrel ur még ma sem igen hisz bátyja gyilkosságában.

— Igazán?

— Majd megíthatja ön. A mi pedig Helént illeti, ha látta képét mondja meg őszintén nem-e volt igazam, hogy ez az asszony igéz. Hiszen én, ki sohasem foglalkoztam asszonyokkal, én vén bolond, ha megláttam őt boldog voltam. A megtestesült egészség és fiatalság volt ez az asszony.

— Nem volt több szerencsés imádója?

— Mig meg nem ismerkedett Jean urral nem volt a városban nálánál okosabb asszony. Élénk, szeles, pajzán volt, de szemébe kacagott minden imádójának.

E pillanatban kopogtattak az ajtón. Pyrame ment kinyitni.

Pétrement ur megtartotta szavát. Öreg gazdasszonya elhozta Guilmain Jean ügyére vonatkozó összes iratokat.

De Roger nem volt most elég nyugodt, hogy átnézzé ezt a papírhalmazt. Még mindég az éjjeli látományok hatalma alatt áll.

Megkérte Pyrameot, hogy kísérje el. Mind a ketten egész estéig járkáltak a környéken.

Nem beszéltek másról, mint Guilmain Jeanról.

VI.

A Bourgogne tér egyik sötét bérházában volt Peyrel üzlete. A boltnak egy, a komor füleléd udvarra nyíló mellékhelyiségében töltötte Peyrel a napnak nagy részét, Guilmain Roger beküldött ide egy cédulát, melyre felírta nevét és jól összehajtogatta azt.

Peyrel elsápadt, mikor ezt az annyira gyűlölt nevet megpillantotta. De nem volt ideje, hogy feleletet küldjön a kis segéddel, a ki behozta a papírt. Roger nyomon követte a küldöncöt és a küszöbnél várt. Mikor Peyrel megpillantotta ezt a nyílt erélyes, mexikói nap által barnára perzselt arcot önkéntelen rokonszenv ébredt fel iránta.

— Nagyon, nagyon szeretnék önnel beszélni, mondá határozott, de azért behizelgő hangon Roger.

— Igen... mindenesetre... dadogta Peyrel kinos zavarában.

A kis segéd eltűnt.

— Nagyon boldog vagyok, hogy beszélhetek önnel, folytatá a naiv kereskedő, ki már azt sem tudta, mit beszél. De itt nem társaloghatunk. Menjünk fel a lakásomba. Engedje meg... csak néhány rendeletet adok.

Evvel eltűnt, kipirult arccal, egészen megzavarodva. De mindjárt visszajött, habozva állt meg Roger előtt, aztán mintegy megnyugtatta a kalandor erélyes pillantásai által, kinyitotta a feljárt ajtaját és felvezette látogatóját az első emeletre. Beléptek Peyrel lakásába, nagy, kicsit együgyű izléssel berendezett szobák voltak azok, beterítve az ajtótól a kályháig szőnyegekkel.

(Folytatjuk).

B. BAK SÁNDOR

7 1-20

épület és műlakatos

KOLOZSVÁRT, Malom-u. 28. sz.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy Malom-utca 28. szám alatt atyám B. Bak Lajos gyártelepén a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

épület- és műlakatos-műhelyt

nyitottam. — Elvállalok minden a fémipar körébe tartozó munkákat, u. m.: diszkapukat, balkon-, lépcső- és sirkerítéseket a legegyszerűbbtől a legdiszesebb stilszerű kivitelben; továbbá épületvasalásokat, vasfedélszerkezeteket. Butor-díszművasalásokat, műkovácsolt luszterek, lámpák, virág-asztalkák vasból sárga- és vörösrézéből vagy nickelezve, adott vagy általam készített rajz szerint.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel

Telefon 120.

B. Bak Sándor műlakatos.

◆ Rajzzal és költségvetéssel készséggel szolgálók. ◆

Javításokat gyorsan és pontosan esztrőlők.

Vidéki megrendeléseket azonnal választolók.

Ujhelyi M. és Tsa

könyvnyomdája

Kolozsvár,

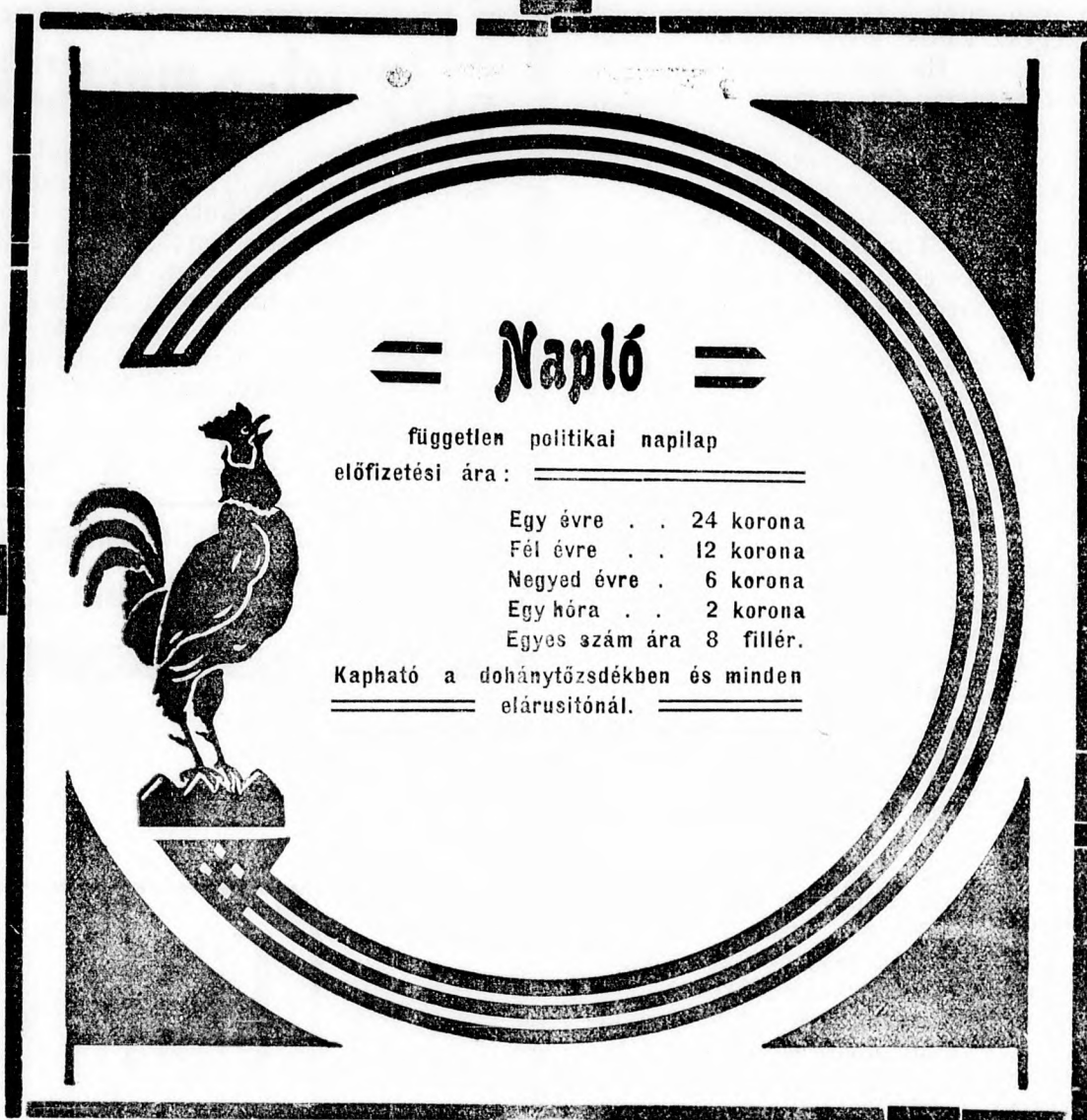
Jókai-utca 15. szám.

Elkészítetnek mindennemű nyomtatványok a legújabb és legdiszesebb kiállításban jutányos áron

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek

Telefon szám 379.

= Napló =

független politikai napilap

előfizetési ára: _____

Egy évre . . .	24 korona
Fél évre . . .	12 korona
Negyed évre . . .	6 korona
Egy óra . . .	2 korona
Egyes szám ára	8 fillér.

Kapható a dohánytözsdekben és minden
_____ elárusítónál. _____